

b32276

การศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ สังคม ในการจัดการ
ขยะแบบสหการของเทศบาล ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร

SOCIO-ECONOMIC FEASIBILITY STUDY OF JOINT GARBAGE
MANAGEMENT IN MUNICIPAL AREAS OF SAMUTSAKORN PROVINCE

วิทยานิพนธ์

โดย

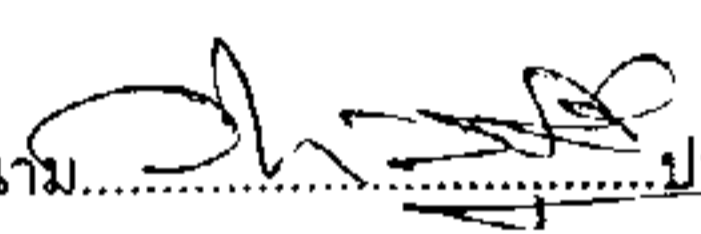
นายมนูญ หวันหยี

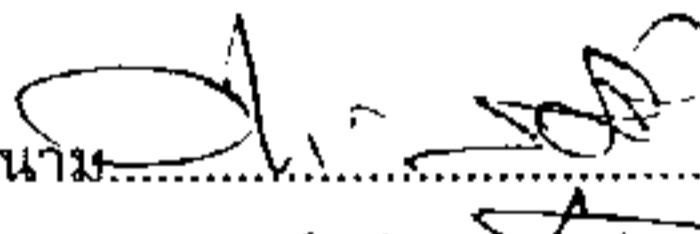
เสนอต่อคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

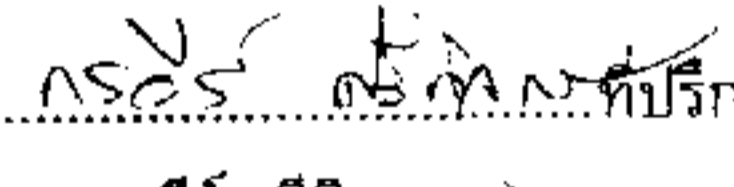
พ.ศ. 2538

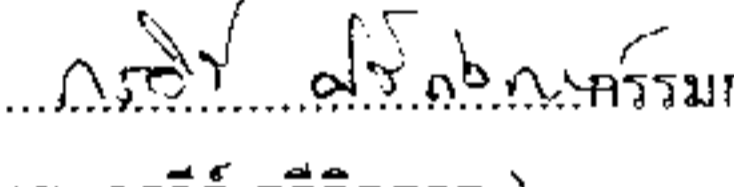
วิทยานิพนธ์ : การศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ สังคม ในการจัดการ
ขยะแบบสหการของเทศบาล ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร
Socio-Economic Feasibility Study of Joint Garbage
Management in Municipal Areas of Samutsakorn Province
โดย : นายมนูญ หวันหยี
MR. Manoon Wansee
นักศึกษาคณะพัฒนาสังคม : ภาคพิเศษ กทม. รุ่นที่ 2 รหัส 530351028

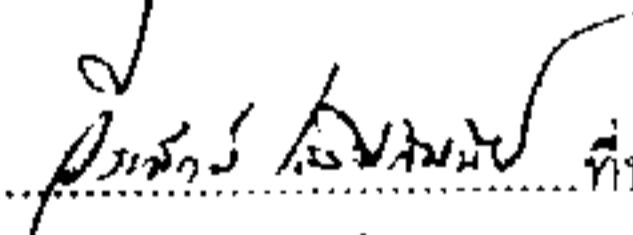
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษา หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาสังคม) ได้

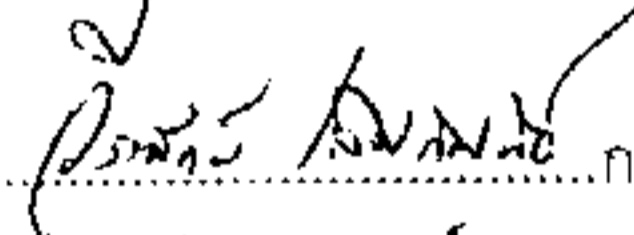
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ลงนาม..........ประธาน
(อาจารย์ วิชัย รูปชาติ)
ที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2537

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ลงนาม..........ประธาน
(อาจารย์ วิชัย รูปชาติ)
วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2538

ลงนาม..........ที่ปรึกษา
(ผศ. กรวิทย์ ศรีกิจการ)
วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2537

ลงนาม..........กรรมการ
(ผศ. กรวิทย์ ศรีกิจการ)
วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2538

ลงนาม..........ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.วิรัตกิต เลิศทัศนีย์)
วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2537

ลงนาม..........กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิรัตกิต เลิศทัศนีย์)
วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2538

คณะพัฒนาสังคมอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

.....คณบดี
(นายวิชัย รูปชาติ)
วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2538

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง	:	การศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจสังคมในการจัดการขยะแบบสหการของเทศบาล ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร
โดย	:	นายมนูญ หวันหยี
ชื่อปริญญา	:	พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
สาขาวิชาเอก	:	การวิเคราะห์และวางแผนสังคม
ปีการศึกษา	:	2538

ขยะเป็นผลจากการผลิตทางอุตสาหกรรม และการอุปโภคบริโภคของคนในชุมชน โดยเฉพาะในชุมชนหนาแน่น เช่นเขตเทศบาล สุขาภิบาล เป็นต้น ขยะจึงเป็นภาระขององค์กรชุมชนที่จะต้องกำจัดเพื่อมิให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม แต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหลายเทศบาลกำลังมีปัญหาเรื่องการจัดการขยะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการขาดความร่วมมือจากประชาชน ทั้งในขั้นการรวบรวมและการกำจัด และโดยเหตุที่ความร่วมมือดังกล่าวนี้มีรากฐานมาจากทัศนคติและแนวประพฤติกของคนในชุมชนเป็นสำคัญ ดังนั้นการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจสังคม ในการจัดการขยะแบบสหการของเทศบาลในจังหวัดสมุทรสาคร จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพปัจจุบันของชุมชนด้านเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยปรับเปลี่ยนเงื่อนไขความเป็นไปได้ และมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการประสานการให้บริการในรูปแบบ "สหการ" อันจะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการร่วมกันจัดการขยะของเทศบาลในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่เทศบาลเมืองสมุทรสาคร เทศบาลตำบลกระทุ่มแบน และเทศบาลตำบลอ้อมน้อย

ทางเลือกที่ 1 เทศบาลทั้งหมด 3 แห่งในจังหวัดสมุทรสาคร ร่วมกันจัดตั้งและจัดการในลักษณะเป็นศูนย์กลาง

ทางเลือกที่ 2 เทศบาลเมืองสมุทรสาครร่วมกับเทศบาลตำบลกระทุ่มแบน

ทางเลือกที่ 3 เทศบาลเมืองสมุทรสาครร่วมกับเทศบาลตำบลอ้อมน้อย

ทางเลือกที่ 4 เทศบาลตำบลอ้อมน้อยร่วมกับเทศบาลตำบลกระทุ่มแบน

ข้อมูลในการศึกษาประกอบด้วย ข้อมูลเอกสารและการสำรวจ ตัวอย่างในการสำรวจ ได้แก่หัวหน้าครัวเรือนจำนวน 430 ครัวเรือน ผู้ประกอบการจำนวน 49 โรงงาน และสถานที่ราชการและสถานประกอบการอื่น ๆ จำนวน 24 ตัวอย่าง ตลอดจนข้าราชการและผู้บริหารเทศบาลที่เกี่ยวข้องจำนวน 16 ราย รวมตัวอย่างทั้งหมด 519 ตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ทางเลือกที่ 1 คือทั้ง 3 เทศบาลร่วมกันจัดตั้งและการจัดการในลักษณะเป็นศูนย์กลาง มีความเป็นไปได้สูง ทั้งนี้เพราะมีความพร้อมด้านศักยภาพและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมที่เกื้อหนุนต่อระบบดังกล่าว รวมทั้งมีปัจจัยปรับเปลี่ยนเงื่อนไขความเป็นไปได้และมาตรการลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมได้สูงกว่าทางเลือกอื่น

ผลการศึกษาได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ หรือเป็นพื้นฐานของการดำเนินการต่อไป เช่นการรณรงค์การลดปริมาณขยะ การแยกขยะก่อนทิ้ง ทั้งการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยม ในการร่วมกันรักษาความสะอาด ของบ้านเมืองให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง
2. ให้มีการวางแผน ควบคุม และพัฒนาการใช้ที่ดินอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งให้เทศบาลทั้งสามแห่งร่วมกันจัดเตรียมสถานที่สำหรับกำจัดขยะที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคตด้วย
3. เร่งปรับปรุง แก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการขยะแบบสหการ รวมทั้งเข้มงวดเรื่องการปฏิบัติตามข้อกำหนด
4. สนับสนุนให้เอกชน และนักวิชาการท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะแบบสหการ
5. รัฐบาลควรสนับสนุนทางการเงิน เพื่อพัฒนาระบบการจัดการขยะในขั้นต้น ให้เพียงพอและเหมาะสมแก่สภาพปัญหาของท้องถิ่น หรือให้เทศบาลสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่นโดยให้ทางเอกชนมาร่วมลงทุนด้วย

ABSTRACT

THESIS : Socio-Economic Feasibility Study of
Joint Garbage Management in Municipal
Areas of Samutsakorn Province

BY : Mr. Manoon Wanyee

DEGREE : Master of Arts (Social Development)

MAJOR : Social Analysis and Planning

ACADAMIC YEAR : 1995

Industrial production and people consumption in urban community such as municipal and sanitary district produce a lot of garbage. It is a burden of local organizations to manage because of environmental condition. So far, many municipals have had their garbage management problems occurring from limitation of land and lack of people participation. And it can be said that attitude and behavior of the people in each community influent to the above mentioned participation. The study has the following purposes : 1) to study social, economic, cultural and environmental situations in the situations in the study area. 2) to examine socio-economic feasibility including mitigation measures for "joint garbage management" of municipals in Samutsakorn provice. The study set four alternatives of management, namely,

Alternative 1 Cooperation of Mang Samutsakorn municipal, Tambon Kratumban municipal and Tambon Om-noi municipal

Alternative 2 Cooperation of Muang Samutsakorn municipal and Tambon Kratumban municipal

Alternative 3 Cooperation of Muang Samutsakorn municipal, and Tambon Om-noi municipal

Alternative 4 Cooperation of Tambon Kratumban municipal and Tambon Om-noi municipal

The study used both documentary and surveyed data. Samples of the study included of 430 heads of household, 49 factories, 24 governmental and private organizations, and 16 municipal and government officials. The total samples of 519 cases were selected by multistage sampling.

The study found that Alternative 1 is the highest feasibility for joint garbage management because of municipal potential and socio-economic support. In addition, environmental mitigation measure is another factor of the feasibility. The study has following recommendations :

1. Garbage management with efficient system should be promoted so as to be a basic implementation for joint- organization management. Cooperation activities such as garbage limitation, garbage classification, garbage reuse and cleanliness attitude for public should be continually campaigned.

2. Land use planning and landuse law enforcement should be seriously undertaken. All of the municipals should cooperate in garbage land area preparation in the future.

3. Law and regulations related to join-organization management should be improved and set up . Law enforcement should also be emphasised.

4. Private sector and local technician should be encouraged for joint - organization garbage management.

5. The government should support adequate budget for joint - organization garbage management so that the local goverments can smothly implement. and privatization system should also be applied.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ ความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจสังคมในการจัดการขยะรูปแบบสหการของเทศบาลในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งความสำเร็จของงานวิจัยชิ้นนี้เกิดจากการเอาใจใส่ดูแล ชี้นำแนวทางการศึกษา การนำเสนอ ทั้งให้กำลังใจจาก อาจารย์ วิชัย รูปขำดี ซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษาตลอดมา

การศึกษารั้งนี้จะไม่สมบูรณ์ หากขาดการแนะนำที่เป็นประโยชน์ และการเอาใจใส่จากอาจารย์ ที่ปรึกษาอีก 2 ท่านเป็นอย่างดี คือ ผศ.กรวิวี ศรีกิจการ และ อาจารย์ ดร. วีรศักดิ์ เลิศทัศนัย ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง สำหรับอาจารย์ทุกท่านที่กล่าวมาในที่นี้ด้วย

ในกระบวนการเก็บข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาได้รับความร่วมมือ และช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก พ.ต.ท.นิธิ ศรีวัฒนา ข้าราชการตำรวจและนักเรียนโรงเรียนพลตำรวจ 7 จังหวัดนครปฐม ท่านนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสมุทรสาคร และข้าราชการที่เกี่ยวข้องตลอดจนพระภิกษุ ครู เจ้าของสถานประกอบการ และสถานที่ราชการ รวมถึงประชาชนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองสมุทรสาคร เทศบาลตำบลกระทุ่มแบน เทศบาลตำบลอ้อมน้อย ผู้ศึกษา ขอขอบพระคุณในความร่วมมือนี้อย่างดี

บุคคลที่ลืมเสียมิได้ ซึ่งเป็นผู้ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการวิจัยของผู้ศึกษาตลอดมา คือ พ.ญ.บำรุง หวันหยี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้ด้วย

มนูญ หวันหยี

5 มกราคม 2538

คำนำ

ปัจจุบัน การเพิ่มจำนวนประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ และความรู้ทางวิชาการมาใช้ในการพัฒนามาก ก่อให้เกิดการบริโภคและการขยายกิจการต่างๆ อย่างมากอันเป็นผลให้ปริมาณขยะนับวันจะเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะ ปัญหาดังกล่าวก่อตัวขึ้นทุกเมือง โดยเฉพาะสำหรับเมืองที่มีอัตราการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม และเมืองขนาดใหญ่ ซึ่งต้องเผชิญกับปัญหาขยะ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมาก จำเป็นจะต้องมีการจัดการอย่างถูกต้องและเหมาะสม มิฉะนั้นอาจก่อปัญหาต่อเนื่องตามมา เช่นน้ำเสีย อากาศเสีย เป็นต้น ซึ่งในที่สุดจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ของประชากรในสังคม

มณูญ วัฒนีย์

5 มกราคม 2538